

общо всички подвластни на персийцитѣ народи и племена били въ най висока степенъ въодушевени отъ ненависть къмъ тѣхъ и отъ желание да въстановятъ независимостта си. А самитѣ персийци съвѣсмъ загубили воинственния духъ и суровитѣ добродѣтели на прадѣдитѣ си, били до крайностъ изнѣжени, развратени, прѣдадени на роскошь и невъздържане, и неспособни за мъжествено съпротивление противъ външния врагъ. При това тѣ не направили ни най малки успѣхи въ военното искусство и имали за него най несъвършени и груби понятия, а общенароднитѣ персийски опълченія прѣдставлявали сжция несвързанъ и безобразенъ хаосъ, какъвто и самото царство. Въ тѣхъ нѣмало нито правилно устройство, нито военна подчиненность и рѣдъ, и едничката правилно-устроена, надѣжна часть отъ персийскитѣ армии била гръцката наемна пѣхота.

Отъ друга страна Македония и Гърция, по пространство и по военнитѣ си срдѣства, далечъ отстъпвали на персийското царство, съставлявайки едвамъ $\frac{1}{3}$ часть отъ него. Паричнитѣ срдѣства на Александра били нищожни въ сравнение съ тѣзи на персийцитѣ: хазната му била истоцѣна, царскитѣ земи раздадени, по голѣмата часть отъ данѣцитѣ на македонцитѣ опростена и за започване на войната или за първия походъ той ималъ на расположеение, спорѣдъ казванieto на Аристовула — не по много отъ 70 таланта (около 250.000 л.) и спорѣдъ Дурия — само за единъ мѣсець храна*). Най голѣмия брой войска и морски кораби, които Македония и Гърция можали да извадятъ, трѣбва, мислимъ, да се признае: 220.000 души пѣхота и 15.000 души конница, въоръжени прѣди смъртта

*) Онесикритъ увѣрява впрочемъ, че той направилъ заемъ отъ 200 таланта (около 700.000 л.)

на Филиппа, за войната съ персийцитѣ, и не по много отъ 500 или 600 триреми и други, отъ разна величина, военни и товарни кораби. Като сравнимъ тѣзи сили съ онѣзи, съ които Ксерксъ извършилъ нашествието си въ Гърция, лесно ще бжде да се убѣдимъ въ относителната имъ слабостъ. Особенно чувствителна била слабостта на флотата, защото, за завоюванието на персийското царство, прѣвсходството или, поне, равновѣсието и дѣятелното съдѣйствие на гръцката флота били сжщественно необходими и извървѣдно важни. Къмъ недостатъчността на военнитѣ сили и срдѣства на Македония и Гърция трѣбва да се прибави: 1) ненадѣжното вътрѣшно състояние на Гърция и отношението ѝ къмъ Македония; 2) необходимостта да бжде тя постоянно заета съ силна войска, за наблюдението ѝ, и запазванието въ нея рѣда и тишината, и за обезпечението ѝ отъ покушенията както на персийцитѣ, тѣй и на самитѣ гръци, и 3) неопрѣдѣленностьта за наслѣдството на македонския прѣстолъ.

Но за туй пѣкъ, колко много македонцитѣ и гръцитѣ прѣвсхождали персийцитѣ, като народъ и като войска, въ нравствено и военно отношение. Макаръ гръцитѣ и да били загубили вече добродѣтелитѣ, съ които се отличавали въ прѣдишнитѣ времена, обаче, движими отъ еднакво чувство на ненависть къмъ персийцитѣ, отъ желание да воюватъ съ тѣхъ, отъ увѣренность въ прѣвсходството си и въ успѣха на тѣзи война, и отъ славолюбие, — тѣ проявявали рѣдко еднородушие въ всичко що се касаяло до туй велико, общенародно прѣдприятие. При това тѣ били най образования, най просвѣтѣния народъ, флотата имъ била първа, а войскитѣ имъ най добри слѣдъ македонскитѣ — на истокъ отъ тогавашния свѣтъ. Македонцитѣ, отстъпвайки имъ въ